

ปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

Problems and Needs of Early Childhood Educational Management in Schools

under Buriram Educational Service Area Office 3

วิจิตรา ตั้งตระการพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย โดยมีขอบเขตในการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านสื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก และด้านบทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 140 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 205 คน ในปีการศึกษา 2553 ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.033 ถึง 6.971 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.977 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
2. ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
4. ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน
8. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
9. ความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน

10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรเตรียมการสอน และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างหลากหลาย เน้นกระบวนการกลุ่ม ควรจัดอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดหางบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเพิ่มเติม ผู้บริหารควรเข้ารับการอบรม พัฒนาเรื่องหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย และส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ปัญหา, ความต้องการ, การจัดการศึกษาปฐมวัย,

ABSTRACT: The purposes of this research were to study and compare the problems and needs of early childhood educational management in schools under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by position, school sizes, and working experiences with 5 frameworks: experience management, children development support media, environment management, children development evaluation, and role concerning the early childhood management. The samples were 140 school administrators and 205 teachers in 2010 academic year, selected by using the Table of Krejcie & Morgan and multi-stage random sampling, respectively. The instrument used in this study was a 3-part questionnaire, including check list, rating scale, open-ended form with its discrimination index between 2.033-6.971, and its reliability at 0.97. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test, one-way ANOVA, and Scheffé method was used to compare each pair of the aspects. The significant difference was set at the level of .05. The findings were as follows:

1. The problems of early childhood educational management in schools as perceived by the opinions of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 as a whole were at low levels.

2. The needs of early childhood educational management in schools as perceived by the opinions of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 as a whole were at high levels.

3. The comparison of the problems of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 as a whole was statistically significant difference at .05 level.

4. The comparison of the needs of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 as a whole was statistically significant difference at .05 level.

5. The comparison of the problems of early childhood educational management of the school administrators under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by working experiences as a whole was statistically significant difference at .05 level.

6. The comparison of the problems of early childhood educational management of the teachers under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by working experiences both as a whole were statistically significant difference at .01 levels.

7. The comparison of the needs of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by working experiences both as a whole were not different.

8. The comparison of the problems of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 who worked at the different school sizes as a whole was statistically significant difference at .05 levels.

9. The comparison of the needs of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 who worked at the different school sizes both as a whole were not different.

10. The suggestions about the problems and needs of early childhood educational management of the school administrators and teachers under Buriram Educational Service Area Office 3 were that the teachers should prepare in teaching and providing the activities with diversity experience management plans by focusing on group-based learning. The training for providing knowledge should be done for guardians to understand the principles in early childhood educational management continually. The schools should allocate the budget in developing curriculum and promoting teachers to participate the training continually.

Keyword (s) : Problems, Needs, Early Childhood Education

บทนำ การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนที่มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัยและต่อเนื่องตลอดชีวิต จากแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เรื่องการพัฒนาเด็ก และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับเด็กชี้ให้เห็นว่าช่วงเวลาสำคัญที่เป็นโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นกัน จึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้ในกฎหมายและแผนแม่บทของประเทศ ส่งผลสืบเนื่องไปถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ซึ่งกำหนดเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อมทุกด้าน สนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมในรูปแบบที่หลากหลาย ให้การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 12) จากการติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ผ่านมา พบประเด็นปัญหาในหลายด้าน อาทิ ปัญหาด้านการจัดระบบการศึกษาปฐมวัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และคุณภาพผู้เรียน พบว่าหน่วยงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยยังไม่สามารถจัดการได้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในด้านการบริหารจัดการและระบบการจัดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่ทั่วถึง ขาดการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้บริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเรื่องปรัชญา จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก และปัญหาสำคัญ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กไม่ถูกต้องและขาดประสิทธิภาพ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กเป็นองค์รวมอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 12-17) รวมทั้งมีปัญหาค่าใช้จ่ายไม่พร้อมในสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 : 30-31) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 216 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 140 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 205 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 2.033-6.971 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .977

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งหนังสือและแบบสอบถามขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้จำนวน 345 ฉบับ คัดเลือกได้ฉบับสมบูรณ์จำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.52

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
- 4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย การศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า

1. การศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีดังนี้
 - 1.1 ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
 - 1.2 ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

3.1 เปรียบเทียบปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีดังนี้

4.1 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 เปรียบเทียบความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีดังนี้ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรเตรียมการสอนและจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ โรงเรียนควรจัดหางบประมาณในการดำเนินงานด้านสื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กและในการดำเนินงานปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพิ่มเติม นอกจากนี้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็ก อีกทั้งควรลดภาระงานด้านอื่นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยลง เพื่อให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีเวลาในการสอนอย่างเต็มที่

อภิปรายผล

1. ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีดังนี้

1.1 ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันนี้ต้องเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี และครูผู้สอนระดับปฐมวัยยังได้เข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรานุช อรุณเรื่อ (2550 : 84) ซึ่งพบว่าปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทธยา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของแสงจันทร์ อุไรมาลัย (2544 : 128-129) ที่พบว่าปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อยเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานและต้องผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร

1.2 ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กในวัยนี้ ซึ่งเป็นระยะวิกฤติที่เด็ก

สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น หากเด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ตั้งแต่ระดับปฐมวัยก็จะทำให้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้รับการพัฒนาในเชิงบวก ซึ่งมีความสอดคล้องกับสุพรรณ เป็นพร้อม (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าความต้องการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้บริหารศูนย์และครูพี่เลี้ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการศึกษานันทิยา รักตประจิด (2548 : 186) ยังพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาของกองทัพอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ซึ่งจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีบทบาทในการวางแผนงาน นโยบายและบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งต่างกับครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีบทบาทในการนำนโยบาย หลักการ และภาระงานต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย และเต็มตามศักยภาพ เป็นเหตุให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยแตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของชัย เลิศยะโส (2550 : 146-147) ซึ่งศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นปฐมวัย มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยซึ่งมีปัจจัยพื้นฐาน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน จึงส่งผลให้ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้สอนระดับปฐมวัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุพรรณ เป็นพร้อม (2546 : 151) ที่พบว่าความต้องการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดบุรีรัมย์ ของศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารศูนย์ และครูพี่เลี้ยงนั้นโดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยพื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งสถานภาพต่างๆ ที่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างความเป็นนักบริหารการศึกษาและครูผู้สอนที่ดี นั่นก็คือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน จะเป็นตัวช่วยส่งเสริมประสบการณ์ ย่อมมีความรู้ความเข้าใจ และเทคนิควิธีการ รวมถึงความชำนาญมากกว่า สอดคล้องกับศักดิ์ชาย อาสนจินดา (2549: 78) ซึ่งได้ศึกษากระบวนการพัฒนาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนตามทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีทัศนะต่อกระบวนการพัฒนาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนี้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญ

ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก และการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่างต้องการปัจจัยสนับสนุน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับนันทิยา รักตประจิด (2548 : 186) ที่ศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน และยังมีผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของเบญจรัตน์ เรือนงาม (2548 : 119-120) ที่ศึกษาพบว่าครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากสภาพความพร้อมหรือข้อจำกัดแต่ละโรงเรียนซึ่งจะมีจำนวนครู หน้าที่ งบประมาณ สื่อวัสดุ อุปกรณ์มากน้อยแตกต่างกันออกไปตามขนาดของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของแสงจันทร์ อุไรมาลัย (2544 : 132) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีทรัพยากรในการบริหารงานที่พร้อมกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงกาญจนาจินดา สมใจ (2550 : 74) ที่พบว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทของครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะโรงเรียนแต่ละขนาดได้รับงบประมาณ อัตรากำลังและบริบทด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนี้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยต้องการปัจจัยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยบรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพตามมาตรฐาน รองรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยองค์กรภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจรัตน์ เรือนงาม (2548 : 120-121) ที่พบว่าครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่มีสถานภาพประเภทของโรงเรียนต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ จากการศึกษาพบประเด็นปัญหาและความต้องการที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 ปัญหาที่พบ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการเด็ก การขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำ จัดหาสื่อ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

1.2 ความต้องการ คือ ต้องการให้มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ต้องการงบประมาณในการจัดหาสื่อ และจัดสภาพแวดล้อมอย่างเพียงพอ มีการวางแผนประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ มีคู่มือที่มีรายละเอียดของวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เห็นความสำคัญ และต้องการให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการดูแลและจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอย่างบูรณาการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาหาวิธีการในการจัดหาและจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติมและวางแผนบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัด

การศึกษาปฐมวัย รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดการศึกษาปฐมวัยต่อเนื่อง เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งจัดการอบรมให้ความรู้ในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยแก่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารในเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจัง มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนา กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญ กระตือรือร้น และร่วมมือกันอย่างจริงจังในการส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองเด็ก และใช้วิธีการอื่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย และลึกซึ้งในประเด็นที่ศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนาจินดา สมใจ. (2550). บทบาทของครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิรนุช อรุณเรือ. (2550). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา รักตประจิต. (2548). การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจรัตน์ เรืองงาม. (2548). ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัยโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ชาย อาสนจินดา. (2549). กระบวนการพัฒนาครูระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนตามทัศนะของผู้บริหารครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) : ฉบับสรุป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพรรณ เป็นพร้อม. (2546). ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- แสงจันทร์ อุไรมาลย์. (2544). การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

อวยชัย เลิศยะโส. (2550). การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.